

חוני המעגל קורא שיר המעלות

1. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג/א

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה: (תהילים קכו/א) שיר המעלות בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחלמים. אמר: מי איכא דנייס שבעין שנין בחלמא?!

יומא חד הוה אזל באורחא חזייה לההוא גברא דהוה נטע חרובא. אמר ליה: האי עד כמה שנין טעין? אמר ליה: עד שבעין שנין. אמר ליה: פשיטא לך דחיית שבעין שנין? אמר ליה: האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתיה. כי היכי דשתלי לי אבהתי שתלי נמי לבראי.

יתיב קא כריך ריפתא אתא ליה שינתא ניס. אהדרא ליה משוניתא איכסי מעינא וניס שבעין שנין. כי קם חזייה לההוא גברא דהוה קא מלקט מינייהו אמר ליה: אתה הוא דשתלתיה? אמר ליה בר בריה אנא. אמר ליה שמע מינה דניימי שבעין שנין.

חזא לחמריה דאתיילידא ליה רמכי רמכי. אזל לביתיה אמר להו: בריה דחוני המעגל מי קיים? אמרו ליה: בריה ליתא, בר בריה איתא. אמר להו: אנא חוני המעגל לא הימנוהו. אזל לבית המדרש, שמעינהו לרבנן דקאמרי נהירין שמעתתין כבשני חוני המעגל דכי הוי עייל לבית מדרשא כל קושיא דהוה לרובן הוה מפרק להו. אמר להו: אנא ניהו! לא הימנוהו ולא עבדי ליה יקרא כדמבעי ליה.

חלש דעתיה בעי רחמי ומית אמר רבא היינו דאמרי אינשי או חברותא או מיתותא.

תרגום

אמר: מי הוא שיסן שבעים שנה בחלום?
 יום אחד היה הולך בדרך וראה גבר אחד נוטע חרוב. אמר לו: זה, לכמה שנים טוען פירות?
 אמר לו: לשבעים שנה. אמר לו: פשוט לך כי תחיה שבעים שנה?! אמר לו: אותו הגבר עולם
 בחרובים מצא. כמו ששתלו לי אבותי אני שותל גם לבני.

ישב, אכל פיתו באה עליו שינה ונרדם. הקיפה אותו שן סלע ונעלם מן העין וישן שבעים שנה.
 כשקם ראה את אותו איש שהיה מלקט מהם (מהחרובים). אמר לו: אתה הוא ששתלת את העץ?
 אמר לו: בן בנו אני. אמר: שמע מיניה שישנתי שבעים שנה!
 ראה את חמורו שנולדו לו עדרים עדרים.

הלך לביתו אמר להם: בנו של חוני המעגל – כלום קיים? אמרו לו: בנו – איננו, בן בנו – ישנו. אמר להם אני הוא חוני המעגל. לא האמינו לו.

הלך לבית המדרש. שמע את החכמים אומרים: ברורות השמועות (ההלכות) כבימיו של חוני המעגל שכאשר היה עולה לבית המדרש כל קושי שהיה להם לרבנן היה פותר להם. אמר להם: אני הוא! לא האמינו לו ולא כבדוהו כראוי לו. חלשה דעתו בקש רחמים ומת. אמר רבא: זהו שאומרים אנשים: או חברותא או מיתותא.

2.

<u>ירושלמי תענית דף טז/ב</u>	<u>בבלי תענית דף כג/א</u>
586 לפנה"ס – חורבן בית ראשון	164 לפנה"ס – נצחון המכבים
538 לפנה"ס – הצהרת כורש – שיבת ציון.	103-76 לפנה"ס – ינאי המלך, רבי שמעון בן שטח וחוני המעגל
515 לפנה"ס – סיום בנין בית שני	63 לפנה"ס – כיבוש אי"י ע"י פומפיוס - חיסול העצמאות המדינית.
	37-4 לפנה"ס – ממלכת הורדוס

3. ירמיה פרק כט

(ד) פה אמר יְדוּד צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלִיתִי מִירוּשָׁלַם בְּבָלָה :
(ה) בְּנֵי בְתִיִם וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ גִּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיָן : (ו) קָחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים
וְאֵת בְּנוֹתֵיכֶם תִּנּוּ לְאֲנָשִׁים וְתִלְדְנָה בָנִים וּבָנוֹת וְרַבּוּ שָׁם וְאַל תִּמְעָטוּ :
(ז) וְדַרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בַעֲדָהּ אֵל יְדוּד כִּי בְשָׁלוֹמָה יִהְיֶה לְכֶם
שְׁלוֹם : (ח) כִּי כֹה אָמַר יְדוּד צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל לְכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְקִסְמֵיכֶם
וְאֵל תִּשְׁמְעוּ אֵל חִלְמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם מְחַלְמִים : (ט) כִּי בִשְׁקָר הֵם נְבִאִים לְכֶם בְּשֵׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים נְאֻם
יְדוּד : (י) כִּי כֹה אָמַר יְדוּד כִּי לִפִּי מְלֹאֵת לְבָבְל שְׁבָעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם וְהִקְמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת דְּבָרֵי
הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה :

4. תלמוד ירושלמי מסכת תענית דף טז/ב

א"ר יודן גיריא: הדין חונה המעגל, בר בריה דחוני המעגל, הוה סמיך לחרבן בית מוקדשא. נפק לטורא לגבי פעליי. עד דו תמן נחת מיטרא, עאל ליה למערתא מן יתיב נם ודמך ליה ועבד שקיע בשינתיה שובעין שנין עד דחרב בית מוקדשא ואיתבני זמן תיניינות. לסוף שובעין שנין איתער מן שינתיה, נפק ליה מן מערתא וחמא עלמא מחלף. זוויי דהוות כרמיה עבידא זייתין, זוויי דהוות זייתין עבידא זרעו. שאל ליה למדינתא. אמר לון: מה קלא בעלמא? אמרון ליה ולית את ידע מה קלא בעלמא?! אמר לון לא. אמרין ליה מאן את? אמר לון חוני המעגל. אמרון ליה: שמענן דהוה עליל לעזרה והיא מנהרה. עאל ואנהרת וקרא על גרמיה בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים.

תרגום

זה חוני המעגל (שעג עוגה והתפלל וירדו גשמים), הוא בן בנו של חוני המעגל שהיה סמוך לחורבן. יצא להר אל הפועלים, עד שהוא שם ירד גשם ונכנס למערה אחת. לאתר שישב שם נתנמנם ונרדם לו ועשה שקוע בשנתו שבעים שנה, עד שחרב בית המקדש ונבנה פעם שנית. לסוף שבעים שנה ניעור משנתו, יצא לו מן המערה וראה עולם מוחלף: מקום שהיה כרמים עושה זיתים, מקום שהיה זיתים עושה תבואה. שאל לו לעיר. אמר להם: מה קול בעולם? אמרו לו: ואין אתה יודע מה קול בעולם?! אמר להם לא. אמרו לו מי אתה? אמר להם חוני המעגל. אמרו לו: שמענו שהיה נכנס לעזרה והיא מאירה. נכנס והאירה, וקרא על עצמו: "בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחולמים."

5. מדרש בראשית רבה פרשה סה פסקה כ

... ד"א הקול קול יעקב - א"ר ברכיה בשעה שיעקב מרכין בקולו ידי עשו שולטות דכתיב (שמות טו) וילונו כל העדה ויבא עמלק, ובשעה שהוא מצפצף בקולו אין הידים ידי עשו אין ידי עשו שולטות.

א"ר אבא בר כהנא: לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן בעור וכאבנימוס הגרדי. נתכנסו כל עובדי כוכבים אצלו אמרו לו: תאמר שאנו יכולים ליזדווג לאומה זו? אמר: לנו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולים להזדווג להם שכך הבטיחן אביהן ואמר להם הקול קול יעקב בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו ואם לאו הידים ידי עשו אתם יכולים להם.

6. עזרא פרק ג

(א) וַיִּסְדּוּ הַבָּנִים אֶת הַיֵּכָל וַיִּצְמִידוּ הַכֹּהֲנִים מִלְבָּשִׁים בְּחֻצְרוֹת וְהִלְוִים בְּנֵי אֶסָף בְּמִצְלֹתֵי־לֶהָל אֶת יְדוּד עַל יְדֵי דָוִד מִלְּדוּ יִשְׂרָאֵל: (יא) וַיַּעֲנוּ בְּהִלָּל וּבְהוֹדָת לַיְדוּד כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם תִּסְדּוּ עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם הִרְיעוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהִלָּל לַיְדוּד עַל הוֹסֵד בֵּית יְדוּד:
(יב) וְרַבִּים מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרֵאשֵׁי הָאָבוֹת הִזְקִינִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בְּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בְּתְרוּעָה בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל:
(יג) וְאִין הָעָם מְפִירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְהַקּוֹל נִשְׁמָע עַד לְמַרְחֹק: